

נתונים על ילדי פליטות אוקראינה השוהים בישראל

<< על פי שאלונים שא.ס.א. הפיצה בקרב 57 אימהות אוקראיניות >>

פברואר 24

על פי ההערכות, כ-3,000 ילדים אוקראינים הגיעו לישראל מאז פרוץ המלחמה באוקראינה. זאת, כאשר ילדים ששהו בארץ 3 חודשים ויותר, יכולים להירשם במערכת החינוך הציבורית.

לפי שאלונים שהעברנו לאחרונה בא.ס.א., בקרב 57 אימהות פליטות אוקראיניות (של 87 ילדים שהגיעו עמן לישראל, שניים או שלושה ילדים במשפחה), עולה כי כיום רוב הילדים - כ-89.5% לומדים במערכת החינוך הישראלית ורשומים לגנים ובתי ספר באזור מגוריהם. משמעות הדבר היא שכ-10% מילדי הפליטות האוקראיניות אינם נמצאים במסגרות חינוכיות בישראל למרות חוק לימוד חובה. הסיבות שבגינן ילדי פליטות אוקראינה אינם לומדים במערכת החינוך הישראלית הן מגוונות, אם כי מעלות סימני שאלה רבים:

יש ילדים שלא נמצאה עבורם מסגרת מתאימה בשכונת מגוריהם (למשל בשכונות חרדיות); יש ילדים הנמנעים מלהגיע לבית הספר בגלל **שסובלים מבריכות והטרדה** מצד ילדים אחרים (מצוקה שגוברת ככל שאין אפשרות לתווך אותה לצוותי החינוך בשל פערי שפה), ונמנע מהם לעבור לבית-ספר אחר; ויש ילדים שבתי-הספר פשוט סרבו לקבל אותם, בטענה שאין כניסה לילדים השוהים בישראל על תקן של "תיירים" (ולא מטעם חוקי השבות). אף שלא ידוע אם סירוב מסוג זה הוא תופעה רחבה או חריגה, הדבר אינו חוקי ודורש בדיקה.

עם זאת, קיימת שונות ביחסן של רשויות מקומיות כלפי ילדי פליטות אוקראיניות, כמו גם שונות בין בתי ספר שונים ברחבי הרשות. למשל, בבית ספר אחד בבת ים, לא ניתן תגבור בעברית לילד בנימוק שתגבור כזה לא ניתן ל"תיירים"; ובבית ספר אחר בבת ים כמו גם בפתח תקווה, סורבה קבלתו של ילד ללימודים. מכאן, שיש אימהות המתגוררות כאן בתלישות כפליטות, ומתקשות לצאת, לעבוד ולפרנס את משפחותיהן, משום שילדיהן לא משתתפים במסגרות הבוקר והצהריים של בתי הספר והגנים הציבוריים.

לא זו אף זו, ילדים המתחנכים בבתי ספר ישראליים, לעתים קרובות יושבים בכיתה מבלי לדעת לדבר, לקרוא, או לכתוב בעברית, ומבלי לקבל שום תגבור שפתי או ליווי חינוכי מותאם: מהשאלונים שהפצנו עולה כי 42.1% מהילדים הלומדים במערכת החינוך הישראלית, לא מקבלים סיוע או תגבור בשפה העברית, גורם שמקשה על שהותם בכיתה ברמה הרגשית (ערך עצמי), התקשורתית (היכולת להתחבר לילדי ישראלים/ לתווך קשיים אישיים כמו התמודדות עם בריכות, כאמור, למורים), והמקצועית (היכולת ללמוד). בהינתן ש-88.9% מהילדים נמצאים, לפי השאלונים, בכיתות רגילות, ורק 11.1% לומדים בכיתה או בקבוצה נפרדת (עבור עולים), יש יסוד סביר להניח שהרוב הגדול של הילדים - כבר שנתיים שלמות יושבים בכיתה - מבלי להבין את תכני הלימוד.

השפה היא חסם מרכזי גם באינטראקציה של האימהות עם הצוותים החינוכיים במוסדות הלימודים: 50% מן המשיבות על השאלונים טענו שאינן מקבלות מידע על ילדיהן מצוותי החינוך, היות שהמידע לא מוגש להן שפתית.